

Josep Quer CONTRABAIXISTA

«El contrabaix és el fonament de tota formació, falta que la gent ho entengui»

Un músic mai no es jubila i el dia a dia del contrabaixista Josep Quer (Vilafant, 1946) n'és la prova. Als seus 65 anys manté una intensa activitat tocant amb diferents formacions del país, franceses i als Estats Units. La seva vida professional ha estat intensa. Ha actuat amb diverses orquestres simfòniques, entre elles la del Liceu, i i orquestres de cambra. En aquesta entrevista reflexiona sobre la duresa de la professió, l'exigència personal i els culpadors efectes de la crisi. També parla de la necessitat de recuperar als compositors catalans.

ENTREVISTA

Cristina Vilà
FIGUERES

Josep Quer acaba d'arribar de Boston on des de fa anys hi manté un vincle professional i personal. Un país, els Estats Units, on la gent viu la música d'una altra manera.

Com entra Josep Quer dins el món de la música?

Si ho analitzo bé va ser per la mare, però també per l'entorn familiar. El meu avi, per part materna, tocava el violí i, per part paterna, el meu oncle era músic. No tenia escapatori. Un any, els Reis em van dur un violí i ja va estar.

A vostè se'l coneix com a contrabaixista, però poca gent sap que començà tocant el violí.

Vaig començar amb l'Enric Sans. Era un bon violinista. Després vaig seguir amb el senyor Porcelles i vaig anar a Barcelona.

En aquells anys hi havia escoles de música a Figueres?

Hi havia professors particulars però, segons el meu record, la Camilla Lloret ho va centralitzar. Era un aprenentatge més artesanal, més artístic, més personal.

Va seguir la carrera a Barcelona.

Vaig acabar i vaig tenir un accident a la mà esquerra. Tenia molta il·lusió, tocava sis i set hores diàries però se'm va trancar.

Què fa fer aleshores?

Al Casino necessitaven un trombó i me'l van encolomar. No el podia ni veure, però vaig pensar que era la meua única sortida. Vaig tenir la sort de trobar un gran mestre que ha fet molt per aquest instrument, en Miquel Badia. A Espanya, no hi havia cap mètode de res i ell va introduir els seus que van seguir totes les escoles. Vaig bolcar tota la il·lusió en el trombó. Aleshores va venir a Figueres l'Agapit Torrent. Vaig anar a oferir-me i em va proposar tocar la guitarra baixa. Jo volia treballar i en Badia em va recomanar que ho agafés. Immers en l'estudi, un dia, passejant per Barcelona, l'amic Toni Gadea em va dir si m'interessaria anar a la Maravella, que necessitaven un contrabaix. Vaig anar a veure el director de l'orquestra i em va dir que m'agafaven amb la condició que el febrer -era juliol- havia de tocar el contrabaix. Mai m'havia passat pel cap. Aleshores, en Josep Calvet em va matricular al Bruc. Jo no tenia ni instrument. A l'agost em van trucar

que havia de tocar amb ells a Montjuïc perquè el contrabaixista havia plegat i uns dies més tard fer un concert. Només recordo, jo al mig de l'envelat, passant l'arquet. Vam anar de gira per Europa, a Madrid i el febrer el director m'aprova.

Quin repte.

Oi tant, i aquells contrabaixos de corda altíssims feien un mal, plojava i tot, però a la vida has de fer opcions i jo vaig fer aquesta.

Ha acabat estimant el contrabaix.

Sí, perquè quan una cosa et costa encara l'agraeixes més. Vaig trobar bona gent que em va ajudar i vaig anar a Suïssa a estudiar.

Quan va fer el salt als Estats Units?

La senyora Lloret em va explicar que a Roses hi havia la família del contrabaixista Josep Cervera. Vaig mirar les obres, les vaig tocar i vaig gravar un disc, *Contrabaix Nostre* (1993) que va tenir molta acceptació. Un dia va venir a Barcelona un dels millors contrabaixistes del món, l'admirava molt, i a la sortida del concert li vaig donar el meu disc. L'endemà em va dir que l'havia escoltat i que em podia portar als Estats Units. D'això fa dotze anys. Allí la comprensió de la música és més bona, hi ha unes línies d'ètica i accepten tot el que un fa però també hi ha *overbooking* i la mentalitat que el vell no serveix.

Es mou molt per Boston.

És un centre científic i intel·lectual i la Universitat de Harvard porta un ambient d'elit cultural. A Massachusetts, la capital, hi ha molta activitat amb una orquestra simfònica, grups de cambra, és una de les elits culturals del país. Hi vaig dos cops l'any i toco amb un parell d'orquestres de cambra. El millor és que no són orquestres subvencionades, sinó que les mantenen socis. Aquí no crec que això fos factible. Estem una mica apàtics.

Quina carrera més sacrificada.

Molt, fracament és de les carreres que no s'acaben mai si et vols mantenir en un nivell digne i, fins i tot, millorar. Això vol dir que arrossegues la família, la sacrificques. L'equilibri és difícil.

Vostè segueix estudiant.

Cada dia. La meua neura és donar a conèixer autors catalans a través del contrabaix. D'altres s'hi han dedicat com Jaume Cristau o Garcia Azín. D'aquest darrer he tocat l'obra íntegra a Michigan. Que irònic. És català i l'ha premiat el govern basc.

És un art que busca la perfecció.

Sí, a més hi ha molts egocentrismes, una competència ferotge a

tots els nivells. Els divos pateixen molt i s'ha de ser molt assenyat, saber fins on arribes, si no pateixes molt. Els egos s'han de polir. Sempre vols despuntar, cosa que és una bestiesa perquè et crees enemics. Per exemple, graves un disc i el dones a persones que creus que et poden promocionar. Ni se l'escolten. I un disc és sacrifici, compromís. Te la jugues perquè allò queda per sempre i tothom n'opina.

Vostè ha treballat amb nombroses formacions.

Només he seguit la pauta que hi havia. La màxima aspiració era tocar a la Maravella -vaig fer-ho 8 anys- perquè el clàssic estava molt mal pagat. Això va canviar, però ara torna la crisi ferotge.

El 1986 entra a l'orques-

El contrabaixista

Josep Quer és un músic exigent i rigorós.

ROGER LLEIXÀ

Un disc solidari amb els malalts de lupus

Josep Quer, Santi Escura i Toni Gadea integren el trio El Contrabaix Viatger. Amics des de fa anys, fan concerts plegats de tant en tant i ara just acaben d'enregistrar un disc que se solidaritza amb la tasca de la Fundació Catalana de Lupus. El treball, enregistrat fa ben poc en un estudi de Girona i que en breu veurà la llum, inclou peces populars com *El cant dels ocells* o obres de Granados i Albéniz -Quer recorda que no hem d'oblidar que eren catalans. A més han interpretat dues peces arranades pels alumnes de composició del Casino Menestral on tant Quer com Escura són professors. "Voliem que fos participatiu i esperem que el disc funcioni", reconeix Quer. FIGUERES | C. VILÀ

tra simfònica del Liceu. Una fita acompanyada?

Va ser un recurs. Jo tocava a l'Orquestra Simfònica d'Euskadi, però

per motius familiars vaig haver de tornar aquí. Em vaig trobar en

Els músics d'aquí estem postergats. Nosaltres hi havíem lluitat, perquè els càrrecs directius no són professionals, són posats políticament, i aquests descarreguen les responsabilitats en d'altra gent que ho manega tot. I si un càrrec de responsabilitat d'aquest tipus és estranger... Humanament és comprensible, però èticament perjudica els d'aquí. S'ha malmetès molt de capital monetari i humà.

una època bona econòmicament i l'orquestra va anar creixent fins a convertir-se en un bon lloc de treball amb molta feina. Feia classes a Lleida, també.

És del parer que un músic necessita tocar moltes teclades a l'hora?

Si no ho necessita econòmicament, és una equivocació. Si estàs en un lloc estable i tens les necessitats cobertes, no cal que t'estressis perquè ho paga tothom, sobretot tu. Hi ha moltes depressions, tendinitis. Dins una orquestra també hi ha lluites fins i tot per ocupar una o altra cadira, la primera, la segona i resulta que qui ocupa l'última és qui toca millor. I aquest ho ha de demostrar. Busca bolsos, classes, però ja pot anar fent...

És un món molt tancat?

Diria que de cercles, i més ara. En el cas del Liceu, hem de tenir en compte que hi ha un 80 per cent de músics de fora, de totes les nacionalitats. Es fan convocatòries però si el director, per exemple, és alemany entren músics alemanys. Massa casualitats.

Això deu desanimar...

Els músics catalans tenen un bon nivell actualment?

S'ha millorat la tècnica. Hi ha moltes més facilitats. Nosaltres abans havíem d'anar a classe a Barcelona. Ara, en canvi, hi ha *overbooking* de professors, d'instruments, de músics.

Fa molts anys que manté la vinculació amb el Casino Menestral Figuerenc?

Sempre hi he mantingut un vincle professional i d'amistat.

Hi ha alumnes de contrabaix?

A Figueres, no, però sí a Castelló, a Torroella, a Perpinyà. És curiós. Crec que falta que la gent entengui el contrabaix, que és un instrument fonamental per tota formació, són els fonaments i tan pot fer baixos com solejar.

Fa uns anys va impulsar la Principal de Vilafant.

Funcionà cinc anys, la cobla i el grup de cambra. Era de les millors perquè l'integraven músics seleccionats del Liceu. La crisi no permet fer gestos extraordinaris. Ara les cobles van a tocar per 40 euros. És trist. Espero que es pugui recuperar algun dia.